

Nr 204.

Av herr **Törnkvist** i Karlskrona, om viss ändring av bestämmelserna angående avskedspremier vid marinen.

Enligt gällande bestämmelser angående åtnjutande av avskedspremier — meddelade genom kungl. brev den 23 augusti 1918 och den 13 oktober 1927 — utgår dylik premie till fast anställt underbefäl vid flottan eller kustartilleriet, som efter minst sex års väl vitsordad tjänstgöring avgår från beställning på stat utan att erhålla anställning vid samma eller annan avdelning av krigsmakten eller civilanställning i statens tjänst. Avskedspremie är av två slag, nämligen en lägre à 600 kronor, vilken utgår till sådant manskap, som avgår efter att hava fullgjort minst två års förnyad eller förlängd anställning, dock att den sammanlagda anställningstiden i intet fall får understiga sex år, och en högre à 1,000 kronor, som utgår efter minst nio års tjänst.

Uti skrivelse den 12 december 1933 har marinförvaltningen — under erinran att första anställningstiden för skeppsgosse, som karlskrivits, är sex år — uttalat sig för sådan ändring av ifrågavarande bestämmelser, att f. d. skeppsgosse, vilken efter sex års anställning i sjömanskåren utan egen begäran erhållit avsked utan att hava fullgjort två års förlängd anställning, måtte bliva berättigad till erhållande av avskedspremie.

Med avseende å marinförvaltningens förevarande framställning har föredragande departementschefen i årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkten 69) vid behandlingen av medelsbehovet å sjöförsvarets anslag till rekryteringskostnader yttrat, att han med hänsyn till den avsevärda utgiftsökning, som en ändring av bestämmelserna angående tilldelande av avskedspremie i av marinförvaltningen föreslagen riktning skulle medföra, funne sig icke kunna förorda åtgärd i det av marinförvaltningen avsedda syftet.

Vad marinförvaltningen i sin berörda skrivelse den 12 december 1933 ifrågasatt synes mig vara värt beaktande. Av nämnda skrivelse, vilken i avskrift fogas vid denna motion, framgår, att vid tiden för tillkomsten av bestämmelserna rörande avskedspremier vid marinen icke förutsetts fall, varom här är fråga, nämligen att tjänsteförhållandena skulle lägga hinder för uppfyllandet av föreskriften om två års förlängd anställning, en föreskrift, som för övrigt icke återfinnes i villkoren för åtnjutande av avskedspremier vid armén. Med avseende å kostnaderna för avskedspremier vid marinen, vilka hittills varit relativt låga, torde kunna antagas, att begränsningen till icke oväsentlig del haft sin grund däri, att ett icke ringa antal avskedade av antydd orsak gått miste om avskedspremier.

De sålunda avsedda ändrade bestämmelserna angående tilldelande av avskedspremier

Bihang till riksdagens protokoll 1934. 4 saml. Nr 204—206.

premie synas ej böra erhålla retroaktiv verkan utan avse personal, som efter den 1 juli 1934 avgår ur tjänst.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa att riksdagen måtte

dels medgiva, att f. d. skeppsgosse, som efter sex års anställning i sjömanskåren utan egen begäran efter den 1 juli 1934 avskedas, utan att hava fullgjort två års förlängd anställning, måtte bli berättigad till erhållande av avskedspremie,

dels ock i anslutning härtill med erforderligt belopp höja sjöförsvarets ordinarie förslagsanslag till rekryteringskostnader för budgetåret 1934/1935.

Stockholm den 23 januari 1934.

Algot Törnkvist.

Avskrift.

Till Konungen.

I underdånigt utlåtande den 16 mars 1933 å nådig remiss angående ansökan av korpralen vid flottan nr 217 Enarsson om avskedspremie anförde Marinförvaltningen, att det skäl, vilket legat till grund för avskedspremiernas införande, nämligen önskemålet att kunna förmå manskapet att taga fortsatt anställning för underlättande av manskapsrekryteringen, icke längre förelåge. På grund av rådande förhållanden på arbetsmarknaden voro nämligen de marina myndigheterna numera ofta tvingade att avskeda manskapet efter tilländalupen kontraktstid för att nyrekryteringen vid sjömanskårerna skulle kunna ske i normal omfattning. Med anledning härav ifrågasatte Marinförvaltningen i underdånighet, huruvida icke utredning borde verkställas angående behov utav revision av gällande bestämmelser om avskedspremier.

Den synpunkt, som i främsta rummet föranledde Marinförvaltningen till nämnda uttalande, var att karlskrivna skeppsgossar med en anställningstid vid sjömanskåren av 6 år icke enligt gällande bestämmelser kunde i likhet med annat manskap utfå avskedspremie. Utöver en första anställningstid av 6 år fordrades nämligen för att en f. d. skeppsgosse skulle utfå den lägre avskedspremien förlängd anställning med två år.

Efter den 16 mars detta år har Marinförvaltningen haft att behandla åtskilliga fall där f. d. skeppsgossar anhållit om avskedspremier, vilkas utbetalande emellertid icke har av ämbetsverket kunnat tillstyrkas. Enär det icke kan anses vara med rätt och billighet överensstämmande, att f. d. skeppsgossar, vilka varit skeppsgossar och tillhört sjömanskåren i sammanlagt 9 år, icke kunna utfå avskedspremie har Marinförvaltningen ånyo velat fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på nämnda förhållande.

Att märka är, att olikhet i detta avseende föreligger mot vid armén. Där utgå avskedspremier till fast anställt underbefäl av manskapet, som efter minst sex års väl vitsordad tjänstgöring avgår från beställning på aktiv stat utan att erhålla anställning vid samma eller annan avdelning av krigsmakten eller civilanställning i statens tjänst. Fordran på två års förlängd anställning förefinnes sålunda här icke. Ifrågasättas kan huruvida icke liknande bestämmelser borde införas för marinen. Emellertid bör härvidlag även tagas hänsyn till andra synpunkter.

I Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 145 till 1917 års riksdag angående åtgärder till underlättande av manskapsrekryteringen vid marinen finnes redogjort för den utredning, som i detta avseende framlades av chefen för Marinstaben i underdånig skrivelse den 2 december 1916. Bemälda chef framhöll bland annat — under erinran att avskedspremier redan förut införts vid arméns truppförband — följande:

»Införandet av avskedspremier jämväl vid marinen torde i ej ringa grad bidraga till att i tjänst kvarhålla yrkesskickligt och erfaret manskap. Emellertid torde det icke vara möjligt att i alla avseenden följa arméns bestämmelser för premiernas utbetalande. Förhållandet är nämligen, att vid marinen användes längre första anställningstid än vid armén. Den första anställningstiden vid flottan utgör sålunda för dem, som förut tillhört skeppsgossekåren, sex år. Skulle nu avskedspremier utgå redan efter sex år, torde man i viss mån i stället för att förmå dylikt manskap att taga förnyad anställning, befordra deras avskedstagande. Det torde därför vara lämpligast, att låta avskedspremier utgå endast till sådant manskap, som avgår efter att hava fullgjort minst två års förlängd anställning, men likväl endast i de fall, då den sammanlagda tjänstetiden uppgår till minst sex år.» De av chefen för Marinstaben föreslagna grunderna för avskedspremiers tilldelande föranledde ingen erinran från föredragande departementschefens sida.

För att råda bot för den i anledning av de förändrade konjunkturerna uppkomna situationen med avseende å f. d. skeppsgossar föreslår Marinförvaltningen därför i avvaktan på en fullständig utredning angående institutets avskedspremier, att den förändringen i gällande bestämmelser införas, att avskedspremie må utgå till f. d. skeppsgosse, som icke själv begärt sitt avsked. Marinförvaltningen har sin uppmärksamhet riktad på att vissa olägenheter likväl härigenom kunna uppkomma, i det att personer, som önska avgå efter sex års anställning, ganska lätt torde kunna åstadkomma att de bliva tvångsvis avskedade. Ämbetsverket anser detta dock vara att föredraga mot en bestämmelse, liknande den vid armén, därvid således avskedspremie alltid skulle utgå efter sex års anställning, vilken för tjänstens gång kan vara olämpligt. För övrigt torde ovan nämnda olägenhet till största delen kunna upphävas genom särskilda föreskrifter. En bestämmelse i ovan föreslagen riktning torde billigtvis böra givas återverkande kraft åtminstone så långt, att avskedspremie tilldelas även dem, som avskedats efter nyss tilländalupet anställningsår, vilket

torde kunna uttryckas så, att bestämmelsen skall gälla samtliga de f. d. skeppsgossar, vilka tvångsvis erhållit avsked från och med ingången av innevarande budgetår.

Med avseende å de kostnader ett genomförande av Marinförvaltningens förslag skulle medföra, vill ämbetsverket meddela, att enligt från örlogsstationerna infordrade uppgifter hava under innevarande budgetår 68 f. d. skeppsgossar tvångsvis blivit avskedade.

I detta ärendes handläggning hava deltagit undertecknad, chef, Boalt, föredragande, och Braunerhielm.

Stockholm den 12 december 1933.

Underdånigst

På Kungl. Marinförvaltningens vägnar

HARALD ÅKERMARK.

—
/ Carl-Otto Krook.